

DATUM
6 maart 2024

BEHANDELD DOOR
H. Bouwhuis/J. Meijerink

DIRECT NUMMER
06-11 32 41 54/06-15 03 71 21

Unie van Waterschappen
T.a.v. de heer S. Mager
Postbus 93218
2509 AE DEN HAAG

ONDERWERP

NV-gebieden

ONS ZAAKNUMMER

1000242

BIJLAGEN

UW BRIEF VAN

5 december 2023

UW KENMERK

122638/MdR

VERZONDEN

Geachte heer Mager,

Op 5 december 2023 informeerde het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) de Tweede Kamer over de definitieve aanwijzing van de tweede tranche van nutriënten-verontreinigde gebieden (NV-gebieden) met ingang van 2024. De aanwijzing vond plaats in het kader van de derogatiebeschikking van de Europese Commissie.

De aanwijzing van de tweede tranche van NV-gebieden heeft tot veel reacties geleid van de agrarische sector. Niet alleen richting het ministerie van LNV en de media, maar ook bij veel waterschappen heeft de aanwijzing intern geleid tot veel vragen over de aanwijzing en de rol van de waterschappen bij de totstandkoming hiervan. Ditzelfde geldt overigens voor de provincies.

Met deze brief pleit het bestuur van Waterschap Zuiderzeeland daarom voor een gezamenlijke aanpak vanuit de waterschappen richting het ministerie van LNV bij toekomstig nutriëntenbeleid en -maatregelen ter verbetering en borging van de waterkwaliteit, zoals de nutriënten-verontreinigde gebieden en het 8ste Nitraat Actieprogramma (NAP). Waterschappen beschikken namelijk over veel gebiedsspecifieke kennis en hebben het beste inzicht in het functioneren van hun watersystemen. Het doel is om met onze expertise de doeltreffendheid van en het draagvlak voor beleid en maatregelen te ondersteunen.

Onderstaand is dit toegelicht aan de hand van een voorbeeld bij de aanwijzing van nutriënten-verontreinigde gebieden in Flevoland.

Betrokkenheid Zuiderzeeland bij de aanwijzing NV-gebieden

Waterschap Zuiderzeeland is door het ministerie van LNV vanaf september 2023 betrokken bij het proces van de aanwijzing. In september 2023 had WEnR in opdracht van het ministerie een concept-kaart opgesteld van de toestroomgebieden van de KRW-waterlichamen in Flevoland. Het waterschap werd gevraagd om vanuit zijn gebiedsexpertise hierop te reageren. De provincies waren hier niet in meegenomen. Het waterschap heeft toen zelf voor deze afstemming gezorgd. Als vertrekpunt hebben waterschap en provincie toen, met een beperkt aantal aanpassingen, de begrenzingen aangehouden van een eerder door WEnR uitgevoerde herkomstanalyse van nutriënten.

Medio november heeft het ministerie van LNV tijdens een vertrouwelijke technische sessie op 16 november een 'concept' kaart laten zien van de aan te wijzen NV-gebieden. Op deze concept-kaart was één van afwateringsgebieden naar onze mening onterecht aangewezen als NV-gebied. In dit afwateringsgebied lagen 2 KRW-waterlichamen die hydrologisch gezien lastig te scheiden zijn. Door een minieme overschrijding van de totaal-fosfornorm (0,003 mg P/l) in één van deze waterlichamen werd het gehele afwateringsgebied als NV-gebied aangewezen. Waterschap Zuiderzeeland (en de provincie) zijn naar aanleiding hiervan ambtelijk in overleg getreden met het ministerie van LNV en hebben vervolgens het afwateringsgebied toch (pragmatisch) opgesplitst. Dit heeft ertoe geleid dat het afwateringsgebied van één van beide KRW-waterlichamen niet langer aangewezen is als NV-gebied.

Het KRW-waterlichaam waarin de norm miniem werd overschreden ligt vrijwel geheel in bos- en natuurgebied. Landbouw is hier nauwelijks aanwezig (enkele percelen). De normoverschrijding is in het geheel niet te relateren aan landbouwkundige activiteiten, maar is waarschijnlijk het gevolg van een dikke sliblaag door bladinvall. De verwachting is dat als er gebaggerd wordt, er geen de normoverschrijding meer zal zijn voor totaal-fosfor. Dit is ook met LNV besproken. Het ministerie van LNV heeft het ambtelijke advies van waterschap en provincie om dit afwateringsgebied van de NV-gebiedenlijst te halen, niet opgevolgd omwille van de beperkte tijd en de gevolgde procedure voor aanwijzing. Dit leidt tot onbegrip onder de agrarische sector, te meer omdat waterschap en provincie dit ook niet goed uit kunnen leggen.

Toekomstgericht samenwerken

Het proces van afstemming over de kaart met afwateringsgebieden verliep inhoudelijk goed. Kanttekening is dat de provincie hier niet vanuit LNV bij was betrokken. Met zijn inhoudelijke expertise heeft Waterschap Zuiderzeeland, zoals uit het bovenstaande blijkt, kunnen voorkomen dat er ten onrechte NV-gebieden zijn aangewezen. Wat de doorlooptijd van de consultatie van de waterschappen betreft voelen we ongemak. Het proces was erg compact en liet weinig ruimte voor nadere afstemming intern, tussen de waterschappen en met de provincie.

Waterschap Zuiderzeeland pleit daarom voor een gezamenlijke aanpak van de waterschappen richting het ministerie van LNV bij toekomstige vraagstukken over nutriënten. De Unie zou hier een trekkende rol in kunnen vervullen. Deze gezamenlijke aanpak zou gericht moeten zijn op een vroegtijdige afstemming met en continue betrokkenheid van de waterschappen. Een vroegtijdige betrokkenheid biedt ruimte voor interne afstemming en afstemming tussen waterschappen en de provincie. Vroegtijdige afstemming draagt tevens bij aan het draagvlak en het zo min mogelijke verstoren van (lopende) gebiedsprocessen als het Flevolandse Actieplan Bodem en Water, het Flevolands Programma Landelijk Gebied en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

Hoogachtend,

het college van Dijkgraaf en Heemraden
van Waterschap Zuiderzeeland,

de secretaris-directeur,
{ {esl:Signer1:Signature:size(200,50)}} }

de dijkgraaf,
{ {esl:Signer2:Signature:size(200,50)}} }

ing. W. Slob MSc.

ir. H.C. Klavers